

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobkyne **E. V.** – s miestom podnikania v B., zastúpenej JUDr. M. S., advokátom v B., proti žalovaným **1/ M. M.**, bývajúcemu v B., **2/ A. M.**, bývajúcej v B., **3/ R. H.**, bývajúcemu v B., všetci zastúpení JUDr. D. S., advokátkou v B., **o zaplatenie úrokov z omeškania**, vedenej na Okresnom súde Bratislava III pod sp.zn. 8 C 89/2002, o mimoriadnom dovolaní generálneho prokurátora Slovenskej republiky proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 12. novembra 2009, sp.zn. 6 Co 160/2008, takto

r o z h o d o l :

Z r u š u j e rozsudok Krajského súdu v Bratislave z 12. novembra 2009 sp.zn. 6 Co 160/2008 a vec mu vracia na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Bratislava III rozsudkom zo 16. novembra 2007, č.k. 8 C 89/2002-210 zamietol žalobu, ktorou sa žalobkyňa domáhala voči žalovaným 1/, 2/ a 3/ (ďalej len „žalovaní“) zaplatenia úrokov z omeškania z dlžnej sumy 500 000,-- Sk vo výške 243 458,80 Sk, ktorá suma predstavovala súčet výšky úrokov z omeškania za nezaplatenie dohodnutých splátok dlžnej sumy ku dňu podania žaloby a ďalej sa domáhala zaplatenia 17 % úrokov z omeškania z celej istiny dlžnej sumy od 26. júna 2002 do 31. mája 2005 a zo sumy 363 898,80 Sk od 1. júna 2005 až do zaplatenia. Súd prvého stupňa žalobkyňu zaviazal zaplatiť žalovaným spoločne a nerozdielne náhradu trov konania v sume 123 520,40 Sk, do troch dní od právoplatnosti rozsudku. Rozhodnutie odôvodnil tým, že v prejednávanej veci nie je medzi účastníkmi sporné uzavretie kúpnej zmluvy z 9. augusta 1999, uzavretie zmluvy o pôžičke z 9. augusta 1999, na základe ktorej žalobkyňa požičala žalovaným 400 000,-- Sk a podpísanie notárskej zápisnice č. N. z 9. augusta 1999. Z výsledkov vykonaného dokazovania vyplynulo, že všetci žalovaní zhodne tvrdili, že sumu

700 000,-- Sk žalobkyni odovzdali pred podpisom zmluvy 9. augusta 1999. Súd prvého stupňa uviedol, že uvedené peniaze žalobkyňa preukázateľne v ten istý deň vložila na svoj účet v H.. Prvostupňový súd sa priklonil k tvrdeniam žalovaných, pretože výpovede žalobkyne sa počas konania tendenčne menili. Poukázal na to, že zaplatená suma pokrývala 500 000,-- Sk a v časti 200 000,-- Sk pokrývala aj zmluvu o pôžičke z 9. augusta 1999. Súd prvého stupňa mal za to, že žalovaní preukázali námietku neexistencie dlhu v čase jeho uznania, uznali dlh, ktorý v danom čase už neexistoval a z uvedeného dôvodu sa nemohli dostať do omeškania s plnením záväzku. Súd prvého stupňa uviedol, že nebola preukázaná opodstatnenosť pohľadávky žalobkyne voči žalovaným z titulu kúpnej zmluvy, a teda žalovaní sa do omeškania s platením peňažného dlhu preto nemohli dostať. Návrh na zaplatenie úrokov z omeškania ako príslušenstva pohľadávky zamietol. O trovách konania súd rozhodol podľa § 142 ods. 1 O.s.p.

Krajský súd v Bratislave na odvolanie žalobkyne rozsudkom z 12. novembra 2009, sp.zn. 6 Co 160/2008 rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil v časti, ktorou bola žaloba zamietnutá pokiaľ ide o úroky z omeškania a vo zvyšku napadnutý rozsudok zrušil a vec v uvedenom rozsahu vrátil prvostupňovému súdu na ďalšie konanie. V odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že skutkové zistenie ohľadom zaplatenia kúpnej ceny 500 000,-- Sk žalobkyni nemá oporu vo vykonanom dokazovaní. Odvolací súd súhlasil so žalobkyňou, že tvrdenie žalovaných, že najprv jej odovzdali sumu 700 000,-- Sk a až potom podpísali notársku zápisnicu, v ktorej uznali neexistujúci dlh 500 000,-- Sk a súhlasili s exekúciou, nemá logiku. Odvolací súd mal za to, že nebolo jednoznačne preukázané, že by suma 700 000,-- Sk, ktorá bola 9. augusta 1999 vložená na účet žalobkyne, predstavovala splatenie kúpnej ceny zo strany žalovaných. Žalobkyňa podala návrh na vykonanie exekučného konania na vymoženie sumy 500 000,-- Sk na podklade exekučného titulu – notárskej zápisnice č. N.. V priebehu exekučného konania žalovaní navrhli podaním z 12. augusta 2002 zastavenie exekúcie, pričom v tomto podaní uviedli, že kúpnu cenu žalobkyni v plnej výške nezaplatili. Poukázal nato, že uvedené vyjadrenie žalovaných je v rozpore so závermi okresného súdu, na ktorých založil napadnutý rozsudok. V závere rozhodnutia odvolací súd uviedol, že z dôvodu vecnej nesprávnosti rozsudok súdu prvého stupňa zrušuje a vec mu vracia na ďalšie konanie. V odôvodnení rozsudku ďalej uviedol, že pokiaľ ide o potvrdzujúci výrok tohto rozsudku, treba uviesť, že došlo k omylu zo strany odvolacieho súdu, ktorý sa mylne domnieval, že predmetom konania sú i úroky z úrokov, avšak tak tomu nie je.

Odvolací súd tak potvrdil neexistujúci výrok súdu prvého stupňa. Preto v ďalšom konaní súd prvého stupňa k tomuto výroku neprihliadne.

Proti tomuto rozhodnutiu odvolacieho súdu v časti výroku, ktorým napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil v časti, ktorou bola žaloba zamietnutá pokiaľ ide o úroky z omeškania, podal na podnet žalobkyne generálny prokurátor Slovenskej republiky mimoriadne dovolanie. Žiadal rozhodnutie v napadnutej časti zrušiť. Uviedol, že odvolací súd svojím rozhodnutím potvrdil výrok rozsudku súdu prvého stupňa v časti, ktorá sa týkala zamietnutia žaloby pokiaľ ide o úroky z omeškania, čiže potvrdil prvostupňový rozsudok v merite veci. V odôvodnení predmetného rozsudku však opakovane vyslovil názor, že napadnutý rozsudok okresného súdu nie je vecne správny, čím sa zjavne výrok jeho rozhodnutia dostal do rozporu s jeho odôvodnením, čo má za následok zmätočnosť a nepreskúmateľnosť rozhodnutia. Poukázal na to, že došlo zo strany odvolacieho súdu k porušeniu § 219 ods. 1 O.s.p., pretože potvrdil výrok, ktorý podľa jeho názoru nebol vecne správny. Generálny prokurátor mal za to, že odvolací súd sa nedôsledne riadil § 157 ods. 2 O.s.p., pretože úvahy, ktoré boli podkladom jeho rozhodnutia boli v rozpore s výrokom rozhodnutia vo veci samej. Odvolací súd tak nesprávne vyložil a aplikoval procesné ustanovenia, čím z jeho strany došlo k nesprávnemu právnemu posúdeniu veci. Poukázal na to, že nepreskúmateľnosť rozhodnutia robí konanie vadným v zmysle ustanovenia § 237 písm. f/ O.s.p. Odôvodnením, akým sa odvolací súd zrejme snažil odstrániť svoje pochybenie nezodpovedá litere zákona. Generálny prokurátor názor krajského súdu vyslovený v odôvodnení rozsudku, že na potvrdzujúci výrok odvolacieho súdu nemá okresný súd prihliadať nepovažuje za správny, pretože v rozsudku je právne záväzný jeho výrok a nie odôvodnenie. Odvolací súd v rozpore s § 153 ods. 4 O.s.p. rozhodoval o nároku, ktorý nebol predmetom konania. Podľa názoru generálneho prokurátora vznikol rozpor medzi výrokovou časťou a odôvodnením rozhodnutia odvolacieho súdu, ktoré si vzájomne odporujú, a toto rozhodnutie je potom potrebné považovať za nepreskúmateľné a teda aj zmätočné, majúce potom právnu povahu inej vady konania, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Následkom tohto rozhodnutia a postupu odvolacieho súdu, Okresný súd Bratislava III po vrátení veci na ďalšie konane, vo veci ďalej nekonal a na rozhodnutí vo veci samej vyznačil právoplatnosť. Generálny prokurátor konštatoval, že žalobkyni bola takýmto spôsobom odňatá možnosť konať pred súdom, keď jednak nebolo jasné, ako odvolací súd rozhodol o dôvodoch ňou podaného odvolania proti rozsudku súdu prvého stupňa a jednak

súd prvého stupňa po vrátení veci na ďalšie konanie nedoplnil dokazovanie a nerozhodol znovu o veci tak, ako ho na to upravil odvolací súd.

Žalobkyňa sa s mimoriadnym dovolaním generálneho prokurátora Slovenskej republiky v celom rozsahu stotožnila.

Žalovaní sa k mimoriadnemu dovolaniu generálneho prokurátora Slovenskej republiky nevyjadrili.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd rozhodujúci o mimoriadnom dovolaní (§ 10a ods. 3 O.s.p.), po zistení, že mimoriadne dovolanie podal včas generálny prokurátor Slovenskej republiky (§ 243g O.s.p.) na základe podnetu účastníčky konania (§ 243e ods. 1 a 2 O.s.p.), preskúmal vec bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) v rozsahu podľa § 243i ods. 2 v spojení s § 242 ods. 1 O.s.p. a dospel k záveru, že rozhodnutie krajského súdu je potrebné zrušiť.

Vzhľadom na zákonnú povinnosť (§ 243i ods. 2 O.s.p. v spojení s § 242 ods. 1 druhá veta O.s.p.) skúmať vždy, či napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu nebolo vydané v konaní postihnutom niektorou z procesných väd uvedených v § 237 O.s.p., neobmedzil sa Najvyšší súd Slovenskej republiky len na posúdenie dovolacích dôvodov uvedených výslovne v mimoriadnom dovolaní generálneho prokurátora Slovenskej republiky, ale sa zaoberal aj otázkou, či konanie v tejto veci nie je postihnuté niektorou z väd vymenovaných v § 237 O.s.p. O vadu tejto povahy ide vždy vtedy, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát.

Dovolací súd dospel k záveru, že konanie odvolacieho súdu je v danom prípade postihnuté procesnou vadou podľa § 237 písm. f/ O.s.p.

Pod odňatím možnosti pred súdom konať v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. treba rozumieť taký závadný (zákonu sa priečiaci) procesný postup súdu, ktorým sa účastníkovi znemožní realizácia jeho procesných práv, priznaných mu v občianskom súdnom konaní za účelom ochrany jeho práv a právom chránených záujmov. O vadu, ktorá je z hľadiska § 237 písm. f/ O.s.p. významná, ide najmä vtedy, ak súd v konaní postupoval v rozpore so zákonom, prípadne s ďalšími všeobecne záväznými právnymi predpismi a týmto postupom odňal účastníkovi konania jeho procesné práva, ktoré mu právny poriadok priznáva. Vady zakladajúce zmätočnosť súdneho konania, ktoré zaviniť súd svojím procesným postupom v rozpore so zákonom, spravidla vždy účastníkovi konania odnímajú možnosť konať pred súdom, pretože mu bránia v realizácii tých procesných práv, ktoré Občiansky súdny poriadok priznáva na účelné uplatnenie alebo bránenie práva proti druhej strane v spore. Vydanie zmätočného rozhodnutia bez ďalšieho nemá svoje právne opodstatnenie, a preto je vždy nevyhnuté takéto rozhodnutie zrušiť najmä z hľadiska ústavou garantovaného práva na súdnu ochranu a spravodlivé súdne konanie.

Podľa § 157 ods. 2 O.s.p. v odôvodnení rozsudku súd uvedie, čoho sa navrhovateľ (žalobca) domáhal a z akých dôvodov, ako sa vo veci vyjadril odporca (žalovaný), prípadne iný účastník konania, stručne, jasne a výstižne vysvetlí, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, z ktorých dôkazov vychádzal a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil. Súd dbá na to, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé.

Podľa § 219 ods. 1 O.s.p. odvolací súd rozhodnutie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne.

Vady konania vymedzené v zhora citovaných častiach ustanovenia § 237 O.s.p. sú vo svojej podstate porušením základného práva účastníka súdneho konania na spravodlivý proces, ktoré právo zaručujú v podmienkach právneho poriadku Slovenskej republiky okrem zákonov aj čl. 46 a nasl. Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (napr. Ruiz Torija c/a Španielsko z 9. decembra 1994, Séria A, č. 303-A), Komisie (napr. stanovisko vo veci E.R.T. c/a Španielsko z roku 1993, sťažnosť č. 18390/91) a Ústavného súdu Slovenskej republiky (nález z 12. mája 2004 sp.zn. I. ÚS 226/2003), treba

za porušenie práva na spravodlivé súdne konanie považovať aj nedostatok riadneho a vyčerpávajúceho odôvodnenia súdneho rozhodnutia.

Pretože povinnosť súdu riadne odôvodniť rozhodnutie, je odrazom práva účastníka na dostatočné a presvedčivé odôvodnenie spôsobu rozhodnutia súdu, ktoré sa vysporiada i so špecifickými námietkami účastníka; porušením uvedeného práva účastníka na jednej strane a povinnosti súdu na strane druhej sa účastníkovi konania (okrem upretia práva dozvedieť sa o príčinách rozhodnutia práve zvoleným spôsobom) odníma možnosť náležite, skutkovo aj právne argumentovať proti rozhodnutiu súdu (v rovine polemiky s jeho dôvodmi) v rámci využitia prípadných riadnych alebo mimoriadnych opravných prostriedkov. Účelom odôvodnenia rozsudku je vysvetliť postup súdu a dôvody jeho rozhodnutia. Odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu musí byť zároveň aj dostatočným podkladom pre uskutočnenie prieskumu v dovolacom konaní. Ak rozsudok odvolacieho súdu neobsahuje náležitosti uvedené v § 157 ods. 2 O.s.p., je nepreskúmateľný.

V prejednávanej veci odvolací súd potvrdil rozsudok prvostupňového súdu v časti, ktorou bola žaloba zamietnutá pokiaľ ide o úroky z omeškania, avšak v odôvodnení poukazuje na vecnú nesprávnosť rozsudku súdu prvého stupňa, ktorá mala smerovať k časti výroku, v ktorom zvyšok rozsudku zrušuje a vec mu vracia na ďalšie konanie. Odvolací súd v odôvodnení rozsudku uviedol, že pokiaľ ide o potvrdzujúci výrok jeho rozsudku, tu došlo k omylu zo strany odvolacieho súdu, ktorý sa mylne domnieval, že predmetom konania sú aj úroky z úrokov. Tak tomu však nie je, pretože predmetom konania sú iba úroky z omeškania so zaplatením kúpnej ceny. Odvolací súd tak vlastne potvrdil neexistujúci výrok súdu prvého stupňa. Avšak tento nelogický a predovšetkým zmätočný postup súdu zakladá vadu podľa § 237 písm. f/ O.s.p. Neprihádza do úvahy, aby sa odvolací súd svoje pochybenie snažil zhojiť vsunutím jedného odseku na závere svojho rozhodnutia a aby žiadal prvostupňový súd neprihliadať na jeho prvý výrok. Závazný je výrok rozhodnutia a nie jeho odôvodnenie. Odvolací súd sa dôsledne neriadil ustanovením § 219 ods. 1 O.s.p., v zmysle ktorého odvolací súd rozhodnutie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne.

Z odôvodnenia dovolaním napadnutého rozhodnutia nie je zrejmé, z akých dôvodov považoval odvolací súd rozhodnutie súdu prvého stupňa za správne a z akých dôvodov rozsudok prvostupňového súdu potvrdil. Takýto postup odvolacieho súdu založil zmätočnosť aj jeho ďalšieho výroku, ktorým vo zvyšku napadnutý rozsudok zrušil a vec vrátil súdu

prvého stupňa na ďalšie konanie. Napadnutý rozsudok teda neobsahuje vysvetlenie dôvodu rozhodnutia, resp. obsahuje zmätočné vysvetlenie dôvodov rozhodnutia.

Najvyšší súd Slovenskej republiky z týchto dôvodov dospel k záveru, že skutkové a právne závery odvolacieho súdu nie sú zjavne odôvodnené a zlučiteľné s čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a že odôvodnenie dovolaním napadnutého rozsudku odvolacieho súdu ako celok nespĺňa parametre zákonného odôvodnenia (§ 157 ods. 2 O.s.p.).

Nepreskúmateľnosť rozsudku odvolacieho súdu v obidvoch jeho výrokoch, majúca za následok jeho nepresvedčivosť, je vadou konania, ktorou sa ako už bolo uvedené, účastníkovi odníma možnosť riadne konať pred súdom. So zreteľom na uvedené dovolací súd zrušil rozhodnutie odvolacieho súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 243i ods. 2 O.s.p. v spojení s § 243b ods. 1 O.s.p.). Vzhľadom na dôvody, ktoré viedli k potrebe zrušiť rozhodnutie odvolacieho súdu, dovolaciemu súdu nebola daná možnosť zaoberať sa vecnou správnosťou rozhodnutia, ani námietkami uvedenými v mimoriadnom dovolaní.

V novom rozhodnutí rozhodne súd znova o trovách pôvodného konania a dovolacieho konania (§ 243i ods. 2 v spojení s § 243d ods. 1 O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3:0.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 31. mája 2011

JUDr. Martin Vladik, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia : Jarmila Uhlířová

